[A]निशाम्य-निशम्य, [B]शमं शमं, [1]शण्ढः, [2]शमलम्, [3]शम्बलम्, [4]शङ्खः, शम्बुः, इत्यादीनि रूपाण्यधिकान्यत्रेति विशेषः। णिजन्तात् ल्यपि-प्रशमय्य इति च विशेषः।

(1686) "शम आलोचने" (X-चुरादिः-1696. सक. सेट्. आत्म.)

आकुस्मीयः।

'आलोचने शामयते शाम्यत्युपशमे श्यनि।' (श्लो. 149) इति देवः।

शामकः-मिका, शिशामयिषकः-षिका; शामयिता-त्री, शिशामयिषिता-त्री; इत्यादिकानि रूपाणि सर्वाण्यपि चौरादिककालयतिवत् (175) ऊह्यानि। शामा-कृष्णवर्णा, शाकविशेषः।

(1687) "शम्ब संबन्धे" (X-चुरादिः-1556. अक. सेट्. उभ.)

क्षीरतरङ्गिण्यां 'साम्ब—' इति पठित्वा 'चन्द्रः शम्ब इत्याह' इति दृश्यते। "षम्ब संबन्धने' इति पठित्वा 'शम्ब चेति मैत्रेयः। शम्बेत्येके इति स्वामी।" इति मा. धा. वृत्तौ।

शाम्बकः-म्बिका, शिशाम्बयिषकः-षिका; शाम्बयिता-त्री, शिशाम्बयिषिता-त्री; इत्यादिकानि ण्यन्ते तत्प्रकृतिकसन्नन्ते च ऊह्यानि। रूपाणि सर्वाण्यपि भौवादिक-कम्बुधातुवत् (168) [5]शम्बरः[C], [D]शाम्बरी, शम्बलम्।

---

1. औणादिके (द. उ. 5-11) ढप्रत्यये रूपमेवम्। शान्तमस्य स्पर्शनेन्द्रियमिति शण्ढः=नपुंसकः।
2. औणादिके (द. उ. 8-112) कलप्रत्यये रूपम्। शमयति शाम्यते वा तत् प्रायश्चित्तादिभिरिति शमलम्=दुरितम्।
3. औणादिके (द. उ. 8-114) कलप्रत्यये रूपम्। अस्य बुगागमश्च निपातनात्। शाम्यते मार्गपरिश्रान्तोऽनेनेति शम्बलम्=पाथेयम्, सञ्चयश्च।
4. औणादिके (द. उ. 10-15) इति खप्रत्यये रूपमेवम्। शाम्यतीति शङ्खः=प्रसिद्धः।
5. बाहुलकादरप्रत्यये रूपमेवम्। शम्बरः=असुरविशेषः। 'अम्भोर्णस्तोयपानीयनीर-क्षीराम्बुशम्बरम्' इत्यमरः।

A. 'रतौ ह्रिया यत्र निशाम्य (निशम्य) दीपाञ्जालागताभ्योऽधिगृहं गृहिण्यः।' शि. व. 3-45.

B. 'शमं शमं नभस्वन्तः पुनन्ति परितो जगत्।' भ. का. 18-27.

C. 'शम्बरं पर्वतेषु क्षियन्तम्' (ऋग्-2-12-11) इति।

D. '.....आसम्बयन् जनमतिं निजशाम्बरीभिः॥' धा. का. 3-15.